

Трибуна АСПІРАНТА

УДК 342.951:351.83
DOI <https://doi.org/10.32782/2078-3566-2025-3-25>

Ігор ВДОВИЧЕНКО

аспірант

(Дніпровський державний університет внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна)
d_alpaa@dduvs.edu.ua

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ У СФЕРІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ

У статті розглянуто адміністративно-правові засади відповідальності за порушення у сфері надання соціальних послуг як один із найменш досліджених і нормативно врегульованих аспектів сучасного публічного адміністрування. Автор обґрунтовує, що ефективність реалізації права громадян на соціальний захист значною мірою залежить від існування чіткої системи юридичної відповідальності за правопорушення в цій сфері. Виявлено, що чинне законодавство України, зокрема Кодекс України про адміністративні правопорушення, не містить окремих статей, які б комплексно охоплювали делікти у сфері надання соціальних послуг, а стаття 29 Закону України «Про соціальні послуги» має декларативний і відсылний характер.

У роботі здійснено аналіз наукових підходів до визначення адміністративної відповідальності, яка трактується як санкція, форма правовідносин або процес реалізації публічного примусу. Установлено, що адміністративна відповідальність як форма юридичної реакції на порушення публічних обов'язків є найбільш релевантним механізмом впливу у сфері надання соціальних послуг. Автор класифікує типові порушення та звертає увагу на обмежену правозастосовну практику, що зумовлена відсутністю уніфікованих норм, механізмів фіксації порушень та ефективного контролю за діями недержавних суб'єктів надання соціальних послуг.

У статті обґрунтовано необхідність унесення змін до КУпАП із закріпленням спеціального складу адміністративного правопорушення у сфері надання соціальних послуг.

Ключові слова: соціальні послуги, адміністративна відповідальність, правопорушення, публічне адміністрування, законодавчі прогалини, надавачі послуг, юридичний обов'язок.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасних умовах соціальної нестабільності, загостреної повномасштабною війною РФ проти України, питання надання якісних, доступних і своєчасних соціальних послуг набуває особливої ваги. Соціальні послуги стали не лише складником державної соціальної політики, а й важливим елементом захисту конституційних прав людини на гідне життя, допомогу в кризових ситуаціях, соціальну інтеграцію. Водночас ефективність функціонування цієї сфери прямо залежить від дієвості механізмів юридичної відповідальності в разі порушення вимог законодавства про надання соціальних послуг. Зумовлено це декількома чинниками. По-перше, в українському законодавстві відсутній комплексний підхід до визначення відповідальності за порушення у сфері соціального обслуговування населення. По-друге, численні випадки неналежного надання послуг залишаються поза

правовою реакцією через брак спеціальних санкцій, труднощі в доведенні шкоди або відповідальності уповноваженого суб'єкта (особливо якщо це орган місцевого самоврядування або недержавний надавач). Крім того, в умовах децентралізації функцій соціального захисту зростає роль місцевих органів влади та суб'єктів недержавного сектору, які часто не мають належного правового контролю, що, відповідно, породжує складнощі в притягненні до відповідальності винних осіб, особливо у випадках латентного порушення, наприклад, відмови в наданні соціальної послуги, бездіяльності щодо оцінювання потреб чи надання адресної допомоги без складання акта.

Також варто враховувати, що значна частина законодавства про відповідальність у сфері надання публічних (у тому числі соціальних) послуг є уніфікованою, не враховує специфіки соціальної вразливості отримувача. Відсутність спеціальних норм про відповідальність посадових осіб органів соціального захисту знижує якість правозастосування та знецінює саму ідею публічного обов'язку. Окрема проблема – відсутність чітких критеріїв притягнення до адміністративної відповідальності недержавних надавачів соціальних послуг, які хоча й включені до відповідного реєстру, але на практиці діють без належного контролю з боку держави. З урахуванням викладеного виникає необхідність комплексного аналізу адміністративно-правових засад відповідальності за порушення у сфері надання соціальних послуг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Попри наявність значного масиву наукових праць, присвячених проблемам публічно-правового регулювання соціального захисту населення (серед яких варто відзначити дослідження С.О. Стефанова, Н.О. Зезеки, В.І. Петрушевич, С.І. Дворника, В.В. Петренка, Т.Б. Аріфходжаєвої, В.А. Медяника, В.М. Тригубенка й інших), питання юридичної відповідальності у сфері надання соціальних послуг залишаються в науковому дискурсі недостатньо розкритими. Більшість досліджень зосереджена на загальних аспектах державної соціальної політики, правових гарантіях захисту соціально вразливих груп чи організаційно-функціональних засадах діяльності органів публічної влади, однак механізми адміністративної відповідальності за порушення у сфері соціального обслуговування населення розглядаються переважно фрагментарно або побіжно.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Сьогодні бракує комплексного осмислення саме адміністративно-правової природи відповідальності суб'єктів, які беруть участь у наданні соціальних послуг, а також ефективності правових інструментів притягнення їх до відповідальності за порушення норм чинного законодавства. Залишається невизначеним правовий статус багатьох суб'єктів, зокрема недержавних надавачів соціальних послуг, а також нечітко окреслені межі їхньої відповідальності у випадках неналежного або несвоєчасного виконання соціальних функцій. Це суттєво ускладнює правозастосовну практику та ставить під сумнів дієвість чинної системи адміністративно-правового реагування на правопорушення у сфері соціального захисту населення.

Формування цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в тому, щоб проаналізувати адміністративно-правові засади відповідальності за порушення у сфері надання соціальних послуг, виявити прогалини в чинному нормативному регулюванні й запропонувати напрями вдосконалення механізмів притягнення до юридичної відповідальності суб'єктів, уповноважених на надання таких послуг.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Сучасна ситуація у сфері надання соціальних послуг, зокрема тих, що пов'язані з реалізацією права громадян на соціальний захист і підтримку в складних життєвих ситуаціях, вимагає формування дієвих правових інструментів реагування на відповідні правопорушення. Ідеться не лише про запровадження профілактичних заходів, а й про необхідність юридичних механізмів впливу на осіб, які допускають порушення

норм у сфері соціального забезпечення населення країни. Адміністративно-правові засоби при цьому відіграють особливу роль, оскільки вони поєднують як превентивну функцію, так і механізм публічно-правового примусу. Такий підхід забезпечує захист як суспільних інтересів загалом, так і прав конкретної особи, яка постраждала внаслідок неналежного надання соціальних послуг.

Дискусії навколо юридичної відповідальності як правового явища в науці залишаються активними. Юридична відповідальність у класичному значенні трактується як санкція, тобто примусовий захід, передбачений нормою права, що реалізується в разі вчинення правопорушення [9, с. 443–447].

Одні науковці розглядають її переважно як санкцію, інші – як форму правовідносин між порушником та уповноваженим органом, ще інші – як процес її реалізації. Більше того, слушно вказує С.В. Надобко, що юридична відповідальність проявляється не лише в наявності санкції, а й у процесі її практичного застосування, що реалізується через різні деліктні провадження [11]. Проте всі позиції об'єднує розуміння того, що юридична відповідальність – це особливий обов'язок особи зазнати передбачених законом негативних наслідків за вчинення правопорушення [14, с. 36–40]. Залежно від виду правопорушення й особливостей суб'єкта, вона може бути кримінальною, цивільно-правовою, дисциплінарною або адміністративною. У контексті порушень, що допускаються у сфері соціального обслуговування, саме адміністративна відповідальність виявляється найбільш оперативною та поширеною формою юридичної реакції.

Адміністративна відповідальність у досліджуваній сфері функціонує як специфічний правовий інструмент реагування держави на порушення норм, що регулюють порядок і стандарти надання соціальних послуг. Вона виконує не лише каральну, а й превентивну функцію, адже покликана стримувати від неправомірної поведінки як посадових осіб, так і представників недержавного сектору.

«Адміністративна відповідальність, – наголошує І.С. Войтенко, – є особливими охоронними правовідносинами, що виникають між державним органом та порушником у результаті скоєння правопорушення» [4].

За своєю сутністю адміністративна відповідальність – це врегульовані нормами адміністративного права правовідносини між порушником і державою в особі уповноваженого органу, що виникають у зв'язку зі скоєнням діяння (або бездіяльності), яке завдає шкоди охоронюваним правам та інтересам отримувачів соціальних послуг. Як відзначається в науковій літературі, вона є важливим інструментом забезпечення законності в публічному управлінні та гарантією реалізації права особи на державну підтримку [2, с. 153].

У науковій літературі адміністративна відповідальність тлумачиться через різні концептуальні підходи. Один із них визначає її як специфічну форму реагування держави на адміністративне правопорушення, що проявляється в застосуванні уповноваженими органами адміністративних стягнень, які можуть мати обтяжливі наслідки як матеріального, так і морального характеру. У певних випадках передбачено також можливість застосування заходів впливу, не пов'язаних безпосередньо зі стягненнями [15, с. 243–244].

Інше визначення адміністративної відповідальності ґрунтується на її процедурному вимірі, акцентуючи увагу на необхідності дотримання встановленого порядку під час застосування заходів впливу до осіб, що вчинили адміністративні правопорушення. Уважається, що відповідальність реалізується лише за умови належного оформлення правопорушення, уповноваженим суб'єктом і в межах чітко визначеної правової процедури [10, с. 290].

Ще один підхід розглядає адміністративну відповідальність як систему охоронних правовідносин, що виникають між порушником і державою, у межах яких реалізується обов'язок останнього нести певні обмеження – майнового або особистого характеру – у відповідь на правопорушення у публічній сфері [7, с. 265–274].

Також адміністративна відповідальність трактується як різновид юридичної відповідальності, що виникає внаслідок установлення факту вчинення адміністративного проступку та проявляється у формі санкцій – адміністративних стягнень, які накладаються компетентними органами згідно з нормами адміністративного права [1, с. 430–432].

Незважаючи на таке розмаїття трактувань адміністративної відповідальності, у чинному законодавстві досі відсутнє чітке й законодавчо закріплене визначення її у сфері надання соціальних послуг, як і спеціальні правові конструкції, які б давали змогу ефективно реалізовувати притягнення винних до неї. Проте аналіз ознак правопорушень у цій сфері дає змогу стверджувати, що їм притаманні всі елементи адміністративного делікту: протиправність, суспільна шкідливість, караність і наявність вини. Це ще раз підкреслює необхідність законодавчої деталізації механізмів адміністративної відповідальності у сфері соціального забезпечення.

Надання соціальних послуг в Україні регламентується Законом України «Про соціальні послуги», який у статті 29 передбачає дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову або кримінальну відповідальність за порушення вимог закону. Водночас ці положення мають відсильний характер, оскільки конкретні склади адміністративних правопорушень у Кодексі України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) або відсутні, або не охоплюють специфіки соціальної сфери. Нині можна виділити декілька складів адміністративних правопорушень, які опосередковано стосуються встановлення охоронних норм у сфері надання соціальних послуг, серед яких – стаття 166-27 «Порушення законодавства у сфері надання адміністративних послуг», стаття 188-39 «Порушення законодавства у сфері захисту персональних даних» і стаття 164 «Порушення порядку провадження господарської діяльності».

Разом із тим чинне адміністративне законодавство не забезпечує системної реалізації юридичної відповідальності в соціальних послугах, а застосування загальних статей КУпАП не враховує особливості реалізації правовідносин у цій сфері.

У підзаконних нормативно-правових актах, таких як Постанова Кабінету Міністрів України «Про організацію надання соціальних послуг» від 01.06.2020 № 587 і Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення моніторингу надання та оцінки якості соціальних послуг» від 01.06.2020 № 449, містяться вимоги до надавачів таких послуг, однак не міститься дієвих санкцій за їх порушення. Правове регулювання у сфері надання соціальних послуг має декларативний характер, оскільки норми про відповідальність часто не підкріплюються процесуальним механізмом притягнення до неї [3].

Юридична відповідальність за порушення у сфері надання соціальних послуг стосується як посадових осіб органів державної влади та місцевого самоврядування, так і працівників недержавних надавачів – благодійних організацій, громадських об'єднань, фізичних осіб-підприємців. Водночас на практиці притягнення до відповідальності відбувається здебільшого щодо представників державних служб, тоді як контроль за приватними структурами є обмеженим. Як підкреслює Л.А. Гачак-Величко, у багатьох випадках спостерігається невизначеність обсягу повноважень та обов'язків приватних надавачів, що знижує ефективність контролю [5].

У цьому контексті актуальним є запровадження розмежування між організаційною та персональною відповідальністю, а також чітке визначення кола осіб, які можуть бути суб'єктами адміністративного правопорушення. Практика показує, що в судових справах, пов'язаних із неналежним наданням соціальних послуг, установити персональну вину конкретної посадової особи складно, що зумовлює потребу в унесенні змін до КУпАП із чітким закріпленням спеціальних складів правопорушень [8].

Нині порушення, що найчастіше трапляються у сфері надання уповноваженими суб'єктами соціальних послуг, можна класифікувати за кількома напрямками:

- бездіяльність посадових осіб, зокрема умисне невжиття заходів для надання послуг особам у складних життєвих обставинах;
- надання послуг без реєстрації в єдиному Реєстрі надавачів та отримувачів соціальних послуг, що суперечить вимогам чинного законодавства;
- перешкоджання перевіркам з боку органів державного нагляду (відмова в допуску до документації, саботаж аудиту тощо);
- подання недостовірної інформації для включення до Реєстру (що становить окремих склад порушення, подібний до адміністративного шахрайства).

Попри це, в українських судах майже не розглядаються справи щодо порушення стандартів надання соціальних послуг через відсутність спеціалізованих складів адміністративних правопорушень у КУпАП і недостатню правову підготовку органів, що складають відповідні процесуальні документи.

О.В. Сулак слушно вказує, що основною формою юридичної реакції переважно залишається дисциплінарна відповідальність, яка часто зводиться до догани без реального впливу [13]. При цьому встановити факт неналежного надання соціальної послуги дуже складно через відсутність єдиних індикаторів якості, а іноді – й фіксації факту звернення особи по допомогу.

Попри наявність низки загальних норм у КУпАП, відсутність окремої статті, що передбачає відповідальність за порушення у сфері надання соціальних послуг, створює нормативну прогалину. Хоча Законом України «Про соціальні послуги» передбачено окрему статтю 29 «Відповідальність за порушення вимог законодавства про соціальні послуги», де зазначено, що посадові особи системи надання соціальних послуг, винні в порушенні вимог цього Закону, несуть дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову або кримінальну відповідальність згідно із законом у таких випадках: 1) умисне невжиття посадовою особою органу державної влади, органу місцевого самоврядування, працівником надавача соціальних послуг заходів щодо організації та надання соціальних послуг особі, яка перебуває в складних життєвих обставинах, інше умисне невиконання такою посадовою особою/працівником покладених на неї/нього обов'язків з надання соціальних послуг; 2) надання соціальних послуг без включення до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг; 3) надання юридичною особою/фізичною особою-підприємцем недостовірних відомостей про відповідність критеріям діяльності надавачів соціальних послуг, визначених Кабінетом Міністрів України; 4) надання соціальних послуг без дотримання критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, визначених Кабінетом Міністрів України; 5) перешкоджання надавачем соціальних послуг органам державного нагляду (контролю) у здійсненні державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства про соціальні послуги; 6) невиконання законних вимог (приписів) посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальних послуг і соціальної підтримки [12].

Іншою проблемою є неузгодженість між адміністративними й дисциплінарними процедурами, що особливо проявляється в ситуаціях, коли порушення скоєно посадовими особами органів місцевого самоврядування. Як свідчить аналіз, проведений О.В. Германом, більшість внутрішніх розслідувань завершуються м'якими заходами, такими як попередження або догана, без реального механізму контролю за усуненням наслідків правопорушення [6].

Крім того, існує й проблема відсутності чіткого порядку фіксації порушень, що унеможливує їх належне документування та складання адміністративних матеріалів. Органи соціального захисту не мають належних інструкцій і процесуального алгоритму дій у випадку виявлення недотримання стандартів або відмови від надання таких послуг. –

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Таким чином, дослідження засвідчує, що чинна система адміністративно-пра-

вового регулювання відповідальності у сфері надання соціальних послуг є недостатньо розвинутою, фрагментарною та не забезпечує дієвого механізму правового реагування на порушення законодавства в соціальній сфері. Відсутність спеціальних складів правопорушень у КУпАП, які прямо охоплюють адміністративні делікти в цій галузі, ускладнює процес притягнення посадових осіб і недержавних надавачів послуг до відповідальності за неналежне виконання обов'язків, а сам процес правозастосування переважно зводиться до дисциплінарних заходів або залишається декларативним.

Аналіз нормативно-правових актів, судової практики й наукових підходів дав змогу визначити основні прогалини адміністративно-деліктного законодавства у сфері соціального захисту населення та надання соціальних послуг, серед яких – відсутність уніфікованих процедур фіксації порушень законодавства щодо надання населенню соціальних послуг, неефективний контроль і правова безвідповідальність у випадках надання послуг без дотримання встановлених стандартів. З огляду на викладене, необхідним є внесення змін до адміністративного законодавства, зокрема КУпАП, із закріпленням окремого складу адміністративного правопорушення у сфері порядку надання соціальних послуг. Також доцільним убачається вдосконалення системи державного нагляду у сфері надання соціальних послуг, упровадження правових механізмів електронного документування виявлених порушень, а також нормативне закріплення процедур притягнення до юридичної відповідальності недержавних надавачів таких послуг. Запропоновані зміни забезпечуватимуть ефективність публічного адміністрування в соціальній сфері й гарантуватимуть реальний правовий захист інтересів отримувачів соціальних послуг в Україні.

Список використаних джерел

1. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. : у 2 т. / ред. кол. : В.Б. Авер'янов (гол.). Київ : Юрид. думка, 2004. Т. 1 : Загальна частина. 584 с.
2. Адміністративне право України : підруч. / за заг. ред. Т.О. Коломосьц. Київ : Істина, 2010. 480 с.
3. Бураченко О.А. Правовий статус органів досудового розслідування Національної поліції України у провадженнях в справах про адміністративні правопорушення : дис. ... д-ра філос. : 081 «Право» / Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2024. 266 с.
4. Войтенко І.С. Поняття, сутність та ознаки адміністративно-господарських санкцій за адміністративним законодавством України. *Часопис Київського університету права*. 2014. № 1. С. 117–121.
5. Гачак-Величко Л.А. Адміністративно-правове регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2021. 207 с.
6. Герман О.В. Адміністративно-правове забезпечення взаємодії суб'єктів протидії порушенням бюджетного законодавства : дис. ... д-ра філос. : 081 «Право» / Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів, 2021. 206 с.
7. Державне управління: теорія і практика / за заг. ред. В.Б. Авер'янова. Київ : Юрінком Інтер, 1998. 432 с.
8. Довгунь К.В. Адміністративно-правові засади діяльності суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2021. 20 с.
9. Кисіль Л.Є. Охоронні адміністративно-правові відносини як форма реалізації застосування органами публічної адміністрації заходів адміністративного примусу до громадян. *Альманах права*. 2015. Вип. 6. С. 443–447.
10. Колпаков В.К. Адміністративно-деліктний правовий феномен : монограф. Київ : Юрінком Інтер, 2004. 528 с.
11. Надобко С.В. Поняття та ознаки адміністративної відповідальності: сучасні концепції та підходи. *Право і суспільство*. 2014. № 5.2. С. 223–228.
12. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>.

13. Сугак О.В. Адміністративно-правова протидія правопорушенням у сфері господарської діяльності : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / Університет сучасних знань ; Сумський державний університет. Суми, 2020. 238 с.

14. Хавронюк М. До питання про дію законів, що встановлюють юридичну відповідальність. *Підприємництво, господарство і право*. 1998. № 4. С. 36–40.

15. Ящук О. Поняття адміністративної відповідальності та її особливості. *Право України*. 2009. № 12. С. 242–246.

References

1. *Administrativne pravo Ukrainy. Akademichnyy kurs* [Administrative Law of Ukraine. Academic course] : pidruch. : u 2-kh t. T. 1. Zahal'na chastyna / red. kol. : V.B. Aver'yanov (hol.). Kyiv : Yuryd. dumka, 2004. 584 p. [in Ukr.].

2. *Administrativne pravo Ukrainy* [Administrative Law of Ukraine] : pidruch. / Za zah. red. T. O. Kolomoiets'. Kyiv : Istyna, 2010. 480 p. [in Ukr.].

3. Buryachenko, O.A. (2024) Pravovyy status orhaniv dosudovoho rozsliduvannya Natsional'noyi politysiyi Ukrainy u provadzhennyakh v spravakh pro administrativni pravoporushennya [Legal status of pre-trial investigation bodies of the National Police of Ukraine in proceedings in cases of administrative offenses] : dys. ... d-ra filos. : 081 – Pravo / Natsional'na akademiya vnutrishnikh sprav, Kyiv, 266 p. [in Ukr.].

4. Voytenko, I. S. (2014) Ponyattya, sutnist' ta oznaky administrativno-hospodars'kykh sanktsiy za administrativnym zakonodavstvom Ukrainy [Concept, essence and features of administrative and economic sanctions under the administrative legislation of Ukraine]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*. № 1, pp. 117–121 [in Ukr.].

5. Hachak-Velychko, L.A. (2021) Administrativno-pravove rehulyuvannya profilaktyky pravoporushen' sered nepovnoletnikh [Administrative and legal regulation of the prevention of offenses among minors] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 / Natsional'nyy universytet «L'vivska politekhnika». L'viv, 207 p. [in Ukr.].

6. Herman, O.V. () Administrativno-pravove zabezpechennya vzayemodiyi sub'yektiv protydyi porushennyam byudzhethnoho zakonodavstva [Administrative-legal support for the interaction of subjects of combating violations of budget legislation] : dys. ... d-ra filos. : 081 – Pravo / L'vivskyy derzhavnyy universytet vnutrishnikh sprav. L'viv, 2021. 206 p. [in Ukr.].

7. Derzhavne upravlinnya: teoriya i praktyka [Public administration: theory and practice] / Za zah. red. V.B. Aver'yanova. Kyiv : Yurinkom Inter, 1998. 432 p. [in Ukr.].

8. Dovhun', K. V. (2021) Administrativno-pravovi zasady diyal'nosti sub'yektiv, shcho zdiysnyuyut' zakhody u sferi zapobihannya ta protydyi domashn'omu nasytstvu [Administrative-legal principles of the activities of entities implementing measures in the field of prevention and combating domestic violence] : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 / Natsional'na akademiya vnutrishnikh sprav. Kyiv, 20 p. [in Ukr.].

9. Kysil', L.Ye. (2015) Okhoronni administrativno-pravovi vidnosyny yak forma realizatsiyi zastosuvannya orhanamy publichnoyi administratsiyi zakhodiv administrativnoho prymusu do hromadyan [Protective administrative-legal relations as a form of implementation of the application of administrative coercion measures to citizens by public administration bodies]. *Al'manakh prava*, iss. 6, pp. 443–447 [in Ukr.].

10. Kolpakov, V.K. (2004) Administrativno-deliktnyy pravovyy fenomen [Administrative-delinquency legal phenomenon] : monohraf. Kyiv : Yurinkom Inter, 528 p. [in Ukr.].

11. Nadobko, S.V. (2014) Ponyattya ta oznaky administrativnoyi vidpovidal'nosti: suchasni kontseptsiyi ta pidkhody [Concept and signs of administrative liability: modern concepts and approaches]. *Pravo i suspil'stvo*. № 5.2, pp. 223–228 [in Ukr.].

12. Pro sotsial'ni posluhy [On social services] : Zakon Ukrainy vid 17.01.2019. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Texty> [in Ukr.].

13. Suhak, O.V. (2020) Administrativno-pravova protydiya pravoporushennyam u sferi hospodars'koyi diyal'nosti [Administrative-legal combating offenses in the field of economic activity] : dys. ... kand. yuryd. nauk : spets. 12.00.07 / Universytet suchasnykh znan' ; Sums'kyi derzhavnyy universytet. Sumy, 238 p. [in Ukr.].

14. Khavronyuk, M. (1998) Do pytannya pro diyu zakoniv, shcho vstanovlyuyut' yurydychnu vidpovidal'nist' [On the issue of the effect of laws establishing legal liability]. *Pidpryyemnytstvo, hospodarstvo i parvo*, № 4, pp. 36–40 [in Ukr.].

15. Yashchuk, O. (2009) Ponyattya administratyvnoyi vidpovidal'nosti ta yiyi osoblyvosti [he concept of administrative liability and its features]. *Pravo Ukrainy*, № 12, pp. 242–246 [in Ukr.].

ABSTRACT

Ihor Vdovychenko. Administrative-legal principles of liability for violations in the field of social services

The article examines the administrative-legal principles of liability for violations in the field of social services as one of the least studied and regulated aspects of modern public administration. The author argues that the effectiveness of the implementation of citizens' right to social protection largely depends on the existence of a clear system of legal liability for violations in this area. It is revealed that the current legislation of Ukraine, in particular the Code of Ukraine on Administrative Offenses, does not contain separate articles that would comprehensively cover torts in the field of social services, and Article 29 of the Law of Ukraine "On Social Services" is declarative and referential in nature. The paper analyzes scientific approaches to the definition of administrative liability, which is interpreted as a sanction, a form of legal relations or a process of implementing public coercion. It is established that administrative liability, as a form of legal reaction to violations of public duties, is the most relevant mechanism of influence in the field of social services. The author classifies typical violations and draws attention to the limited law enforcement practice, which is due to the lack of unified norms, mechanisms for recording violations and effective control over the actions of non-state entities providing social services.

The article substantiates the need to amend the Code of Administrative Offenses to establish a special category of administrative offenses in the field of providing social services.

Key words: *social services, administrative liability, offenses, public administration, legislative gaps, service providers, legal obligation.*

Надійшла до редакції: 22.08.2025
Прийнято до друку після рецензування: 08.09.2025
Опубліковано: 14.11.2025